Az oktatás vására DIDACTA 93

1993. október 26. és 29. között Budapesten ismét megrendezésre kerül a „Hungarodidact" nemzetközi oktatási, oktatástechnikai és képzési szakvásár, amelynek fő orientációs pontját most is az aktuális magyar képzési és szakképzési szükségletek jelentik majd. Ezt megelőzően, lényegesen korábban, 1993. március 1. és 5. között a stuttgarti vásárközpontban harmadszor rendezzük meg a „didacta" nevű nemzetközi képzési és szakképzési kiállítást és vásárt. A világ több mint 20 országából kereken 800 kiállító látogat majd Stuttgartba, hogy a „didacta 93" szakvásáron bemutassa hardware- és software-termékeit, szolgáltatásait az általános iskolai oktatás, a felsőszintű szakmai képzés, a szakmai alap- és továbbképzés, a különböző vezetői szinteken biztosított ágazatközi továbbképzés és nem utolsósorban a gyerekek játékos személyiségalakításának terén.

Amikor 1985-ben először jelent meg Stuttgartban a „didacta", a rendezők fő elgondolása az volt, hogy az eredetileg „iskolai" vásárnak tervezett rendezvényt átfogó képzési és szakképzési vásárrá bővítsék, amelynek súlyponti területe a szakmai alap- és továbbképzés. Azóta ezt a kínálati vonalat következetesen továbbvittük és ennek megfelelően a „didacta 93" rendezvényen ez a terület még markánsabb megjelenítést kap majd mint eddig bármikor. Erre nagy szükség is van, hiszen a képzési és szakképzési piac amellett, hogy mélyreható változásokon megy keresztül – az állami és magángazdasági fenntartóknál egyaránt jelentkező pénzhiány következtében – egyre inkább ki van téve a stagnálás, sőt akár a visszafejlődés veszélyeinek is. Ezért a nemzetközi képzési és szakképzési piacnak szüksége van olyan fórumokra, amelyek egyrészt bemutatják a „tanulás újvilágának" felfedezése érdekében tett sokféle újítást, másrészt pedig nyomatékosan felhívják a széles közvélemény figyelmét arra, milyen fatális következményekkel járhat, ha a rendelkezésre álló pénzeszközök a képzés és a szakképzés rovására kerülnek elosztásra.

A képzés a jövő záloga

A képzés és szakképzés a jövő biztosításának kulcsfogalmai. Ha az állam és a szubszidiaritás elve alapján működő magángazdasági fenntartók kivonnák magukat a szakorientált képzési feladatok elvégzése alól, ez már Európa iparilag fejlett, exportorientált országaiban is középtávon kérdőjelezhetné meg a versenyképességet. Ha figyelembe vesszük, milyen mértékben fonódnak össze a klasszikus szakmákról alkotott képek a csúcstechnológiai standardokkal, a CNC-irányítással, az SPS-programozással, a digitális indormációfeldolgozással, a folyamattechnikával vagy a telekommunikációs és hálózati technikákkal, vagy milyen gyorsan törnek utat maguknak a „tanulás újvilágának" felfedezéséhez szükséges módszerek, a folyamatos tanulásra és teammunkára való képesség, az interdiszciplinaritás, az átfogó gondolkozás és együttműködés iránti igény, valamint a kreativitás szerepének növekedése a termelékenységet növelő és a költségeket csökkentő gyártás megvalósításában, akkor világossá válik az is, hogy mindez olyan folyamatláncolatot indít el, amelyben a képzésnek és szakképzésnek az elgondolások középpontjában kell állnia.

A képzés nemcsak a képzéssel foglalkozó szakemberek, oktatáspolitikusok és pedagógusok ügye, hanem érinti a kereskedőket, pénz-

ügyi szakértőket és marketing szakembereket, a műszaki vezetés képviselőit, valamint a ma és a holnap minden munkavállalóját is. És így fontos kérdés minden gyerek szülei számára is, akiknek majd egy bonyolultabb és valószínűleg bizonytalanabb munkaerőpiacon kell megtalálniuk létfenntartásuk és önmegvalósításuk lehetőségeit és módját.

Magas színvonalú munkanélküliség?

A korábbi „oktatási forradalmak" politikai álmodozásból és a politikai korszellemből fakadó tévelygései mindannyiunk számára ismeretesek. Sok esetben nem volt többről szó, mint egy magas színvonalat képviselő munkanélküliség termeléséről, sok felsőfokú, többször egyetemi végzettséggel rendelkező munkanélküli kibocsátásáról a munkaerőpiaci szükségletek teljes figyelmen kívül hagyásával. A szakmai alap- és továbbképzés koncepcionális bővítésével és erőteljesebb hangsúlyozásával a „didacta 93" mindenképpen olyan esemény lesz, amely nagymértékben hozzájárulhat az ezzel kapcsolatos gondolkodásmódnak oly kívánatos megváltoztatásához. A tanárokon és szakoktatókon túlmenően a széles nyilvánosság számára is világossá teheti, hogy a jól megalapozott gyakorlati szakképzés, amely a képzési piac nyújtotta lehetőségeket és innovációkat még akkor is ügyesen és felelősen tudja alkalmazni, amikor a pénzeszközök már nem állnak olyan bőségesen rendelkezésre, mint a korábbi években, egzisztenciánk biztosításának „legkirályibb" módját jelenti. Természetesen ezt a feladatát a „didacta" a média segítsége és támogatása nélkül nem tudja elvégezni.

Ha a gazdaság meg kíván felelni a viilágszerte csökkenő konjunktúra és szerkezeti válság általi kihívásoknak, minden szinten olyan kvalifikált és tanulásra kész munkatársakra van szüksége, akik az oly gyakran idézett „lean production"-t (áramvonalas, karcsúsított termelés) a gyakorlatban tudják megvalósítani. Jelen prezentációnknak éppen az a célja, hogy felhívja a figyelmet a gazdaság előtt álló feladatokra és arra, milyen segítséget nyújthat a „didacta 93" ezek megoldásához.

A párbeszéd alapja

Az általános iskolai oktatás, valamint a szakiskolákban, szakfőiskolákon és egyetemeken folyó képzés is egyaránt rá van szorulva a gazdasággal folytatott folyamatos párbeszédre, ha tevékenységük során figyelembe kívánják venni a tényleges szükségleteket. A „didacta 93" egyik fontos célja, hogy fórumjaival alapot teremtsen ennek a párbeszédnek a számára. A vállalatoknál, az iparban, a kereskedelemben és a kisiparban, valamint az ezek képzési intézményeiben dolgozó oktatási felelősök és a képzés irányítói számára a „didacta 93" az új oktatási módszerek, felismerések és képzési eszközök eddig soha nem ismert tárházával fog szolgálni. Meg kell említenünk ebben az összefüggésben azokat a szakmai fórumokat is, amelyek a szakvásár kínálatát éppen azokkal az információkkal fogják kiegészíteni, amelyek elvezethetnek a tágabb értelemben vett termékfelhasználáshoz és a problémamegoldáshoz is. Ezen a területen a „didacta 93" mindenképpen ablakot jelent a nemzetközi oktatási, képzési és szakképzési piacra és találkozó helyet teremt egész Európa oktatással, szakképzéssel és felsőfokú képzéssel foglalkozó szakemberei számára. Az „Európa mint a képzés színtere" címet viselő fórum elsősorban a tudásanyag és a készségek elméleti és gyakorlati közvetítésének új módszereit kívánja majd bemutatni és így az állami, a vállalati vagy vállalatcsoporti fenntartók képzési intézményeinek szakembereihez egyaránt fog szólni. Emellett ún. „kapcsolatbörze" működik majd a továbbképzéssel és humánpolitikai kérdésekkel foglalkozó szakemberek számára, valamint külön standon lehet majd információkat kapni a gazdaságró! és a munkaerőpiacról, ennek keretében bemutatásra kerülnek a technológiailag állandó továbbfejlődésre „ítélt" szakmák is. A vásár keretprogramjában a német tartományok kultuszminisztériumai, valamint számos képzési intézmény működik majd közre, így pl. a genfi ILO- szervezet, az ENSZ munkaerővel kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó szakosított szervezete is.

A „didacta 93" csúcspontjai

Különös fénypontja lesz a „didacta 93" szakvásárnak az interdiszciplináris, illetve szak- és ágazatközi továbbképzéssel kapcsolatos kínálat bemutatása. Ezt a kínálatot elsősorban a különböző tanfolyamszervező és vezetőképző intézmények mutatják majd be. Széles körű vitára számíthatunk ezzel a témával kapcsolatban a „Továbbképzési és vezetőképző központ" nevet viselő fórumon is.

Természetesen az iskolai, egyetemi és szakképzés mellett nem hanyagolhatjuk el a már

gyerekkorban kezdődő játékos tanulást sem, ennek is külön fórumot szentelünk, amely a „Játszva tanulunk" nevet viseli majd. A „didacta 93" elsődleges célja azonban természetesen az, hogy a szakképzésnek, közös jövőnk ezen fontos és meghatározó területének új lendületet adjon, elsősorban a képzési és szakképzési szféra ésszerű és a költség-haszon viszony összefüggéseiben is képviselhető ajánlatainak bemutatásával, valamint a párbeszéd lehetőségének biztosításával mindazok számára, akik felelősséggel viseltetnek a képzés ügye iránt és azon fáradoznak, hogy egész kontinensünkön jobb és hatékonyabb oktatást, alap- és szakképzést valósíthassunk meg.

(Jörg Tiskennek, a Messe Stuttgart International sajtófőnökének bevezető előadása a „didacta 93" budapesti prezentációján, 1993. január 12.)

További információk:
„didacta 93"
Messe Stuttgart International
Pf. 10 32 52
D-7000 Stuttgart 10
Tel.: (0049) 711 2589-238, Telefax: -440

Ipolymenti Népfőiskola

A börzsönyi Kemencén zárószakaszát tartotta az Ipolymenti Népfőiskola. Az iskola sajátossága az, hogy a határfolyó mindkét oldaláról érkeztek a hallgatók. Nagy érdeklődés kísérte a témát, ami a „településbarát iskola" kérdése köré szerveződött. A hallgatók megismerkedtek a „Börzsönyi Gyümölcsprojekt" Iskolatársulás innovációs taneszközeivel. A Szlovákiából érkező kollégák bemutatták a Madách Kiadó gondozásában megjelent fontos helyismereti kötetet - megannyi honti és nógrádi helyi tanterv majdani nélkülözhetetlen bázisát – a Csáky Károly írta Nógrádi tájakon című könyvet.

Gyermektanulmányi kongresszus

Március 18: gyermektanulmányi kongresszus Budapesten. Így volt ez kereken 80 esztendővel ezelőtt is, amikor a pszichológus Nagy László vezettte Gyermektanulmányi Társaság hívta egybe a gyermekvilág kutatásában érintett szakmák jeles képviselőit. S 1993-ban is sor került az eseményre. A Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma, az Iskolafejlesztési Alapítvány és a Gyermektanulmányok Alapítvány hívta össze – emlékezvén a századelővel indult progresszív mozgalomra, a megszakadt kontinuitás szálait keresve. A Gyermektanulmányi Kongresszuson ezidén a Gyermektanulmányok Alapítványának ösztöndíjasai, jobbára egyetemi, főiskolai hallgatók számoltak be éves, több hónapos kutatómunkájukról, melyben mind meghatározó volt a gyerekügy iránti elkötelezettség és az interdiszciplináris metodika (peadagógia, lélektan, jog, szociológia stb.).

A szakmai rendezvényhez szervezeti esemény is csatlakozott: nyilvánosság elé lépett az Új Magyar Gyermektanulmányi Társaság.

200 éves líceum

Alapításának 200. évfordulóját köszönti 1993 májusában a székelykeresztúri *Orbán Balázs Líceum.* Az unitárius gyülekezet kezdményezésére létesült alma mater a városlakók adakozása, kezemunkája jóvoltából többszöri építkezés után e század első évtizedében érte el mai formáját. Megannyi hányattatás után ma a székelyföldi magyar középiskolázás fontos intézménye. Az utóbbi időben is történelmi tradícióihoz méltó események szintere. Itt került sor a NYIT Társulat szakmai táborára – romániai és budapesti irodalomtanárok részvételével. Ez a romániai tanügy történetének első olyan pedagógus-továbbképzése volt, melyet nem az állam, hanem civil szakmai szervezet (a NYIT) hívott életre, ennek megfelelően a részvétel is önkéntes volt. A líceum falai közt kérte fel *Asztalos Ferenc,* a bukaresti parlament tanügyi bizottságának alelnöke a Társulatot a középiskolai feladatok ésszerű csökkentésére (hiszen a jelenlegi maximalista követelményrendszer – a tapasztaltok szerint – éppenséggel, különösen a szórványvidéken csökkenti a magyar tanulók beiskolázási kedvét a magyar nyelvű középiskolákba). A NYIT mint testület a közvetlen politikai feladatot, a szervezet szakmai jellegére hivatkozva elhárította, de – egyetérve a javaslattal – a továbbképzés ideje alatt biztosította, hogy a jelenlévő magyartanárok e fontos szakértői munkát elvégezzék.

A bicentenáriumi ünnepre készülő középiskolában tartotta meg a NYIT Társulat közgyűlését is. Körvonalazódott az a fejlődési lehetőség, hogy civil szerveződési kereteit megőrizve a NYIT programfejlesztő központtá (nem egy vonatkozásban alternatív központtá) intézményesül. A kapcsolattartásra nagyon is számító, a ha-

zai folyamatokban árnyaltan – olykor kritikusan – tájékozott romániai kollégák számítanak a magyarországi szakirodalom folyamatos megküldésére, a képzések folytatására (váltott helyszíneken). Az együttműködés keretei között a „cseretanár" intézménye is felmerült.

A 200 éves Orbán Balázs Líceum szívesen lát minden vendéget.

A Kézenfogva Gyermekszövetség eddigi munkájáról

A Gyermekszövetség megalakulása: Bács-Kiskun megye akkori (1989) úttörőelnöke, *Földi Emil* kezdeményezésére a gyógypedagógiai iskolák csapatvezetői a gyermekek érdekeit és lehetőségeit megvitatva, úgy határoztak, hogy egy egységes, az ország valamennyi csatlakozni kívánó közösségét összefogó speciális szervezetet hoznak létre. Ez Kézenfogva Gyermekszövetség néven 1990. április 22-én alakult Budapesten, és ma 22 szervezet több mint 2500 tagját jelenti. (Az úttörőmozgalom tagszervezete)

A szövetség székhelye a mindenkori elnök lakóhelye szerint változik.

Működési területe az egész országra kiterjed a gyógypedagógiai intézmények és általános iskolák mellett működő úttörőközösségekben, szervezetekben.

Célunk:

– a fogyatékos gyermekek érdekvédelme és képviselete,

– társadalmi szinten történő elfogadtatásuk megbélyegzés nélkül,

– információs és képzési lehetőségek megteremtése a speciális tevékenység szervezése érdekében,

– kapcsolatok kialakítása és segítése,

– közös rendezvények, programok megvalósítása.

A szövetségnek tagja lehet bárki, aki belépési szándékát kinyilvánítja és a szövetség alapszabályát elfogadja.

Programjainkat találkozó jelleggel szervezzük, melynek célja, hogy gyermekeink megismerjék egymást, s az együttjátszás örömét vigyék haza közösségeikbe, mellyel elősegítjük személyiségfejlődésüket és önmaguk jobb megismerését, valamint lehetővé válik barátságok kialakulása is.

A találkozók előre meghatározott program szerint szerveződnek, amelyek megvalósítását egy-egy közösség vállalja fel.

Így került eddig megrendezésre: – I. Szép Ernő Országos Színjátszó Találkozó Mezőtúr, 1991. március – I. Országos Sporttalálkozó Szentes, 1991. június – I. Országos Turisztikai Találkozó Somogyvár, 1992. május – Budapesti kirándulás és koncert, 1992. május – II. Országos Sportverseny, Négytusa és Triatlon ágakban Szentes, 1992. június – Tehetségfejlesztő tábor Csillebérc, 1992. július

Éves közgyűléseink eddig rendszeresen Szegeden voltak, ahol a programok megvitatása és elfogadása történt.

Terveink között szerepel a hagyományokhoz híven 1992-93-ban: – Szép Ernő Színjátszó találkozó- III. Országos Sportverseny – kis Kenguru-Olimpia – Tehetségkutató verseny „Te is lehetsz csillag" címmel (népi játékok, ének, hagyományőrzés, rajz kategóriákban.)

RUBICSEKNÉ KEREKI GIZELLA

A Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskola, Szigetvár

Városunk nem sorolható a híres iskolavárosok sorába. Ennek ellenére már a XII. sz.-tól találhatók olyan írásos és tárgyi emlékek, melyekből megtudhatjuk, hogy e téren nincs szégyellni valónk más településekkel szemben.

Már a XII. sz. táján a premontrei szerzetesek (egyesek szerint az ágoston rendiek) monostora állott kéttornyú gyönyörű templommal a mai Oroszlán szálloda helyén a Zrínyi téren. A IV. Béla alapította monostor az egyházi feladatok ellátása mellett hivatott volt a környékbeliek lelki gondozására. A szerzetesek nevelő-tanító munkát is végeztek, iskolát tartottak fenn, oktatták a felnőtteket és ifjúságot egyaránt. Településfejlesztő vonzereje akkora volt, hogy köréje települtek le a tanulni vágyó családok, a földművelést és kézműipart tanulók és gyakorlók népes tábora, majd a külföldi iparosok ide toborzott serege is. Büszkén mondhatjuk, hogy városunk első ősi magját a szerzetesektől tanulók és azok leszármazottai alkották. Tehát előbb volt iskola mint város Szigetben. A török megszállás alatt a Koránt tanították az itt tartózkodó szépszámú török ifjúnak. Tanúsítja ezt a várbéli dzsámi nagyszámú falfelirata, valamint egy név is: Slidede a törökök híres költője is tanított szigetvári iskolájukban. A XVII-XVIII. sz.-tól a város híres iparosai, majd céhei is a város oskoláiban tanították tanoncaikat a betűvetésre. Enélkül segédlevelet

sem kaphatott a tanonc. Az 1780-as évektől vasárnapi rajziskola is működött a városban, mert az inasoknak legalább 1 évet kellett igazoltan idejárni, mielőtt segédlevelet kaptak.

A századfordulóra a városnak tőkeerős, sokrétű polgársága volt kialakulóban. A polgári egyletek mellé nagy szükséggé vált a kor szellemét sugárzó oktatási intézmények építtetése is. Így épült fel 1901-ben az akkori Somogy vármegye első fiú Polgári Iskolája, majd 1905-ben magániskolaként működő Leány Polgári Iskola.

Iskolánk elődje egy Községi Iskola volt, de sem befogadóképessége, sem felszereltsége, sem pedig államon kívüli kezelhetetlensége nem felelt meg a kor követelményeinek. Állami elemi iskola a nagy Magyarországon is csupán 2436, Somogyban pedig 23 működött, ami 1905-ben is kevés volt. Szigetvár község képviselőtestülete 1902-ben és 1903-ban is megajánlotta hozzájárulását egy új állami elemi iskola építéséhez. Erre a Magyar Királyi Vallás- és Közoktatásügy minisztere, Berzeviczy Miniszter úr megadta az engedélyt egy magyar tannyelvű állami elemi iskola állításához.

A képviselőtestület még 1904. augusztus hó végéig megvásárolta a jelenlegi iskolánk telkét. A telekrendezés után 1905. május 6-án megtörtént az ünnepélyes alapkőletétel. 1906. március 9-én már a munkálatok befejeződtek. Rövid 10 hónap alatt épült fel a 8 tantermes iskola, igazgatói és szolgai lakásokkal együtt. Tervezője *Baumgartner Sándor* budapesti építész. Az építkezés vezetője *Ocsodál János* helyi építész volt. A 120 000 korona összértékű épületből 49 320 korona értékben kiváló helyi iparosok és gyárosok adták a berendezést és anyagot. Az iskola államosítása körül a legtöbb érdeme *Olay Lajos* országgyűlési képviselőnek, és *Gulyás Ferenc dr.* Somogy vármegyei tanfelügyelőnek volt.

A Somogyi Hírlap 1905. IX. 14-én közli, hogy a királyi tanfelügyelő havi jelentésében kiemelte: a szigetvári népoktatási tanintézeteket, az új Állami Elemi Iskolát és a Magánpolgári Leányiskolát mintaszerű elhelyezésével sikerült a legmagasabb színvonalra emelni. Örvendetes eredmény, hogy vármegyénk déli határszélén a népoktatás rendezésével a magyarságnak immár biztos végvára alakult. Az iskolánál alkalmazott tanítók kötelesek voltak az iparos tanonc iskolában is a tanítást ellátni. Sokáig a tanoncok képzése is ebben az épületben történt a délutáni és esti órákban.

Iskolánk 30 tanulócsoportjába 721 gyerek jár a mostani tanévben. Tanulói összetételünk a város és környéke sajátos helyzetével függ össze, a gyerekek zöme igen szolid anyagi körülmények között élő, dolgozó és egyre nagyobb számú munkanélküli családjából származik, s ide jár a városban élő cigányság gyermekeinek zöme is. Humánus légkörben, az alapozó funkciókra koncentrálva végezzük pedagógiai munkánkat. Az anyanyelvi oktatásban élünk a többféle programkínálattal, a fakultáció elsősorban a nyelvoktatás és számítástechnika lehetőségeit bővíti. 35 éve ének-zene szakosított tantervű osztályaink is működnek. Iskolánk része a térségi feladatokat is ellátó enyhe értelmi fogyatékos gyerekek tagozata. Felszereltségünk az átlagosnál is gyengébb, a pedagógusok átlagbére – a mostani emelést is beszámítva – alig éri el a 18 000 Ft-ot.

Az idei Zrínyi Emlékünnepség keretében vette fel iskolánk Tinódi Lantos Sebestyén nevét és a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága iskolazászlót adományozott intézetünknek.

DINNYÉSI JÁNOS – KOLICS PÁL

Nyírségi Földrajzi Napok

A Magyar Földrajzi Társaság Nyírségi Osztálya, a BGYTKF Földrajzi Tanszéke, a TIT Jurányi Lajos Egyesülete és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Intézet 1992. november 16-30. között közös szervezésben rendezte meg az immár hagyománynak tekinthető 15. Földrajzi Napokat, Nyíregyházán, Kisvárdán, Mátészalkán, Nyírbátorban.

Az előadássorozat programjában 6 kiemelt témakör szerepelt: – Tudományelméleti kérdések (Nyíregyháza, november 17.) – A Nyírség és a Felső-Tiszavidék (Nyírbátor, november 19.) – Az Alföld történeti földrajza (Nyíregyháza, november 24.), – Az Alföld vízrajza (Nyíregyháza, november 26.), – A változó Kelet-Közép-Európa (Kisvárda, november 26.), – Földrajzpedagógia (Mátészalka, november 30.).

Az előadásokat érdeklődő földrajztanárok, földrajz szakos főiskolai hallgatók, rokontudományok szakemberei látogatták, ahol a tudomány legújabb eredményei, a társadalmi és a gazdasági haladást szolgáló témák kerültek előtérbe. Az előadássorozat egyben a szakemberek találkozója is. Mindez alkalmat nyújtott az elméleti és a gyakorlati szakemberek véleménycseréjére, az elmélet és a gyakorlat ütköztetésére, amely termékenyítőleg hat az oktató-nevelő munkában, a tudományos kutatásban.